

COVID-19: LES METÀFORES DE LA PANDÈMIA

Leah Ceccarelli

Per a molts de nosaltres, el doctor Anthony Fauci, director de l'Institut Nacional d'Al·lèrgies i Malalties Infeccioses, és el rostre públic de la ciència durant la crisi de la COVID-19 als Estats Units. És ell qui ofereix reposades explicacions en una esgotadora sèrie de rodes de premsa i entrevistes. En termes generals, la seua actuació com a comunicador científic ha estat exemplar, excepte en una ocasió en què va ensopegar amb una expressió aparentment innòcua.

Fauci és un bon comunicador dels riscos perquè recorre a metàfores simples per a transmetre la complexitat de les decisions relacionades amb la salut pública. Per exemple, per a preparar la gent per a la reobertura dels negocis, la compara amb un exemple relacionat també amb aquest món, i adverteix que «no serà un interruptor de la llum que, arribat juny, juliol o quan siga, diguem: “Molt bé, ja està”, clic, i la llum s'encén». Utilitza una metàfora pertanyent al món del comerç per a ajudar la gent a comprendre que algunes parts del país haurien de tornar a l'activitat abans que altres i afirma que la solució no serà «de talla única». Per a ajudar els afeccionats als esports a entendre la necessitat d'implantar polítiques que limiten el moviment, parla d'«exercir pressió sobre la mitigació» per a controlar el virus. Totes aquestes analogies són humils, però estan ben dissenyades amb la intenció de convèncer els no experts perquè accepten el raonament que subjau a les recomanacions dels científics.

Les primeres crítiques a la retòrica de la COVID-19 adverteixen sobre l'ús de metàfores bèl·liques que poden acostar-nos a un sentiment autoritari i nacionalista, evocant la xenofòbia i el racisme. Preocupats pel que això implica, els acadèmics han promogut l'etiqueta #ReframeCovid (“canviar l'enfocament de la COVID”) per a fomentar l'ús d'alternatives, com la metàfora del «viatge», en la qual ens imaginem en camí cap a una destinació, en lloc d'una batalla contra un enemic invisible. Fauci sembla haver intuït la prudència d'aquest enfocament retòric. Encara que no esquivi les metàfores bèl·liques

per complet, ens sol situar en un viatge, «començant a girar la cantonada [...] per a arribar on volem estar». Juntament amb l'omnipresent concepte d'«aplanar la corba», la idea de moviment al llarg d'un camí sembla ideal per a pensar en decisions que es prenen en un punt però tenen conseqüències en un altre. Ens insta a tenir paciència perquè sabem que la incomoditat del viatge acabarà

una vegada que arribem a la nostra destinació. Com les metàfores del món del comerç i els esports, és un argument subtil pertanyent a un domini familiar que converteix el desconegut en una cosa manejable.

No obstant això, en utilitzar-la per a caracteritzar la nostra resposta a una pandèmia viral, la metàfora del viatge crea una contradicció desconcertant. Al capdavant, és el nostre propi moviment el que s'ha detingut per a frenar l'expansió del coronavirus. S'han cancel·lat els viatges. Tancats a casa, ja no ens transportem d'un lloc a un altre. Se'ns demana que suportem la immobilitat, no el viatge

de l'heroi. La incoherència d'aquesta metàfora per a descriure la situació actual resulta encara més evident quan Fauci la utilitza per a explicar per què les normes de distanciament social es van haver d'estendre a la fi de març. «No hauria estat bona idea retrocedir en un moment en què calia pedalar més fort en lloc de pitjar el fre [...] ens va semblar que, si retrocedíem abans d'hora, només provocaríem una acceleració o un rebot o una cosa així, que ens deixaria per darrere d'on estàvem abans.» Entenc el que vol dir, però grinyola pensar en l'ordre de quedar-se a casa com l'acceleració d'un vehicle, a reprendre el viatge com una frenada i en el final de la norma dels tres metres com una reculada. La metàfora planteja problemes lògics i psicològics. És l'únic punt en què Fauci ensopega en la seua, d'altra banda, fenomenal actuació com a comunicador públic de la ciència durant la pandèmia del coronavirus. ☺

LEAH CECCARELLI. Professora del Departament de Comunicació de la Universitat de Washington, Seattle (EUA), i membre del Comitè Científic de MÈTODE. És autora del llibre *On the frontier of science: An American rhetoric of exploration and exploitation* (Michigan State University Press, 2013).

Official White House. Photo by Andrea Harms

«El doctor Anthony Fauci és el rostre públic de la ciència durant la crisi de la COVID-19 als Estats Units»